

**PODSTAWY ZNAKOWANIA
ŻYWNOŚCI W ASPEKCIE
STOSOWANIA INFORMACJI
DOBROWOLNYCH- Produkt Polski,
wolne od GMO.**

Waldemar Sieńko

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT JAKOŚCI
HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-
SPOŻYWCZYCH
W BYDGOSZCZY**

jakość handlowa - cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi;

Artykuł 9 Wykaz danych szczegółowych, których podanie jest obowiązkowe rozporządzenie 1169/2011

1. Zgodnie z art. 10-35 i z zastrzeżeniem określonych w niniejszym rozdziale wyjątków obowiązkowe jest podanie następujących danych szczegółowych:

- a)** nazwa żywności;
- b)** wykaz składników;
- c)** wszelkie składniki lub substancje pomocnicze w przetwórstwie wymienione w załączniku II lub uzyskane z substancji lub produktów wymienionych w załączniku II, powodujące alergie lub reakcje nietolerancji, użyte przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecne w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie;
- d)** ilość określonych składników lub kategorii składników;
- e)** ilość netto żywności;

Artykuł 9 Wykaz danych szczegółowych, których podanie jest obowiązkowe rozporządzenie 1169/2011

- f)** data minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia;
- g)** wszelkie specjalne warunki przechowywania lub warunki użycia;
- h)** nazwa lub firma i adres podmiotu działającego na rynku spożywczym, o którym mowa w art. 8 ust. 1;
- i)** kraj lub miejsce pochodzenia w przypadku przewidzianym w art. 26;
- j)** instrukcja użycia, w przypadku gdy w razie braku takiej instrukcji odpowiednie użycie danego środka spożywczego byłoby utrudnione;
- k)** w odniesieniu do napojów o zawartości alkoholu większej niż 1,2 % objętościowo, rzeczywista zawartość objętościowa alkoholu;
- l)** informacja o wartości odżywczej.

art. 7 Rzetelne informowanie rozporządzenie 1169/2011

Reklama i podane w niej informacje na temat żywności:

- muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia przez konsumenta,
- nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd,

Zalety i zasady znakowania.

- INFORMACJA DOBROWOLNA OBWAROWANA SZCZEGÓŁOWYMI PRZEPISAMI

PRZYKŁADY

- „*Produkt polski*”
- „*bez GMO*”
- „*Wyprodukowano bez stosowania GMO*”

Zalety i zasady znakowania.

- Oznakowanie dobrowolne ale musi być **udowodnione**
- Nie może wprowadzać w błąd, musi być rzetelne i **podparte dowodami**, nie wystarczy oświadczenie producenta

Ustawa
z dnia 13 czerwca 2019 r.
**o oznakowaniu produktów wytworzonych
bez wykorzystania organizmów
genetycznie zmodyfikowanych jako
wolnych od tych organizmów
(DZ.U.2019.1401)**

wejście w życie od 1 stycznia 2020r.

Założenia ustawy

- **Alternatywa dla GMO**
- **Plan dla Rolnictwa i Wsi**
- **Promocja produktów krajowych**
- **Postulaty społeczne**
- **Dołączenie do krajów, które stosują zapis „wolne od GMO”**

Założenia ustawy

Ustawa obejmuje

- Zasady i zakres znakowania w żywności i paszach
- Obowiązki podmiotów
- Obszary kontroli
- Zasady stosowania kar

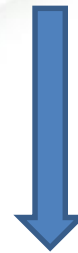
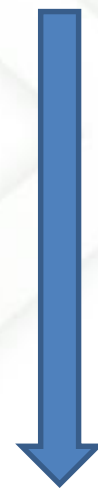
Delegacje ustawy

- rozporządzenie w sprawie znaków graficznych dla produktów oznakowanych „wolne od GMO”
- Rozporządzenie w sprawie okresów karencji poprzedzających pozyskania produktów pochodzenia zwierzęcego w odniesieniu do poszczególnych gatunków grup zwierząt

Ustawa nie oddziałuje na produkty innych krajów członkowskich- zasada wzajemnego uznania- uznając zasady oznakowania w innych krajach UE

Sposoby(warunki) oznakowania

**Żywność i pasze
pochodzenia roślinnego**

**Produkty
wieloskładnikowe**

**Żywność pochodzenia
zwierzęcego**

Oznakowanie dobrowolne

- Umieszczenie na opakowaniu lub etykiecie znaku graficznego
- W dokumentacji towarzyszącej określenia
 - „ **bez GMO**” (pasze, żywność niezawierająca składników pochodzenia zwierzęcego)
 - „**Wyprodukowano bez stosowania GMO**” - w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego i żywności składającej się więcej niż z jednego składnika, w skład której wchodzi produkt pochodzenia zwierzęcego

Oznakowanie **bez GMO**

Wyprodukowano bez stosowania GMO

Oznakowanie dobrowolne

- W przypadku żywności i paszy przeznaczonej dla zwierząt domowych sprzedawanej luzem (pakowanych na życzenie konsumenta w miejscu sprzedaży) - oznakowanie jako **wolne od GMO** stosuje się na wywieszce dotyczącej tych produktów.

Obowiązki podmiotów przystępujących do systemu oznakowania

Ustawa dotyczy podmiotów, które produkują, przetwarzają, konfekcjonują pakują lub przechowują nieopakowane:

- produkty pochodzenia zwierzęcego
- Pasze
- Żywność pochodzenia roślinnego

przeznaczone do oznakowania jako **wolne od GMO** i wprowadzają je na rynek

Obowiązki podmiotów przystępujących do systemu oznakowania

1. Przeprowadzanie badań laboratoryjnych na obecność modyfikacji genetycznej w produktach lub składnikach użytych do produkcji, wyprodukowanych z organizmów dla których istnieją odpowiedniki, które zostały wpisane do rejestru żywności i paszy GMO

Obowiązki podmiotów przystępujących do systemu

2. Posiadanie dokumentów umożliwiających weryfikację czy produkt lub składniki użyte do jego produkcji spełniają warunki określone w ustawie
3. Posiadanie procedur opartych o analizę zagrożenia występowania modyfikacji genetycznej określających częstotliwość pobierania próbek do badań laboratoryjnych produktów lub składników użytych do produkcji
4. Przechowywanie dokumentów przez 2 lata od daty ich wystawienia

Obowiązki podmiotów przystępujących do systemu oznakowania

Wyjątki obowiązku od przeprowadzania badań laboratoryjnych na obecność modyfikacji genetycznych

- Przetworzenie uniemożliwia wykrycie modyfikacji genetycznej
- Wykorzystanie materiału siewnego odmian niemodyfikowanych genetycznie
- Brak zagrożenia na podstawie analizy ryzyka
- Żywność i pasze oznakowane zgodnie z ustawą
- Żywność i pasze sprzedawane luzem w ramach obrotu detalicznego

Zasady kontroli

Kontrole przestrzegania przepisów wykonują

- Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów rolno-Spożywczych
- Inspekcja Weterynaryjna

w zakresie wynikających ustaw kompetencyjnych na podstawie rocznych planów kontroli sporządzanych przez organ centralny.

Kary za naruszenie przepisów ustawy (żywność)

- Kary za naruszenie przepisów ustawy *o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów* spełniające jednocześnie kryteria naruszenia przepisów ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych **nakładane są na podstawie tych przepisów**

Kary za naruszenie przepisów ustawy (żywność)

Kto wbrew obowiązkowi:

- nie przeprowadza badań laboratoryjnych, nie posiada dokumentów, nie przechowuje dokumentów przez okres określony w przepisach ustawy **podlega karze pieniężnej w wysokości do czterdziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za rok poprzedzający rok nałożenia kary, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statycznego, nie niższej niż 4000 zł**

Kary za naruszenie przepisów ustawy (pasze)

Kto wbrew obowiązkowi:

- nie przeprowadza badań laboratoryjnych, nie posiada dokumentów, nie przechowuje dokumentów przez okres określony w przepisach ustawy **podlega karze pieniężnej w wysokości do czterdziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za rok poprzedzający rok nałożenia kary, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statycznego, nie niższej niż 4000 zł**

Kary za naruszenie przepisów ustawy (pasze)

Kto :

- Wprowadza na rynek w rozumieniu przepisów art.3 ust.8 rozporządzenia 178/2002 **paszę:**
 - Oznakowaną jako wolna od GMO lub z oznakowaniem odnoszącym się do braku GMO, która **nie spełnia** warunków oznakowania jako wolna od GMO
 - Która spełnia warunki oznakowania jako wolna od GMO, z oznakowaniem odnoszącym się do braku GMO **innym niż określone w ustawie**

Kary za naruszenie przepisów ustawy (pasze)

Kto :

- Wprowadza na rynek w rozumieniu przepisów art.3 ust.8 rozporządzenia 178/2002 **paszę:**
 - Która spełnia warunki oznakowania jako wolna od GMO, przy użyciu określenia „**wyprodukowane bez stosowania GMO**”

Podlega karze pieniężnej w wysokości do **dziesięciokrotnej wartości korzyści majątkowej** uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie na rynek w rozumieniu art. 3 ust.8 rozp. 178/2002 tej paszy, **nie niższej niż 2000 zł**

Art. 14

Przed wejściem ustawy wprowadzane na rynek pasze i żywność z oznakowaniem na opakowaniu lub w dokumentacji towarzyszącej odnoszącym się do braku GMO lub opatrzone etykietą odnoszącą się do braku GMO, które nie spełniają warunków określonych w ustawie, mogą pozostać na rynku do czasu **wyczerpania zapasów, nie dłużej niż przez dwa lata** od dnia wejścia w życie ustawy

od 1 stycznia 2017 roku

- *ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*
- *rozporządzenie MRiRW z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski”*

„Produkt polski”

*Art. 1 ustawy o zmianie ustawy o jhars
(wprowadzający art. 7b ust. 1 i 2)*

**Produkt
nieprzetworzony**

**Produkt
przetworzony**

*rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady
z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych*

Produkt nieprzetworzony

Produkt który nie podlegał przetworzeniu ale mógł być:

rozdzielony na części, podzielony, przecięty, pokrojony, pozbawiony kości, skruszony, oskórowany, nacięty, wyczyszczony, rozdrobniony, pozbawiony łusek, zmielony, zamrożony, głęboko zamrożony, schłodzony.

Produkt przetworzony

rozporządzenie (WE) 852/2004

Środek spożywczy uzyskany w wyniku **przetworzenia produktów nieprzetworzonych**.

Produkt ten może zawierać składniki niezbędne do jego wyprodukowania lub nadania specyficznego charakteru.

Przetwarzanie - każde działanie, które znacznie zmienia produkt wyjściowy, w tym ogrzewanie, wędzenie, peklowanie, dojrzewanie, suszenie, marynowanie, ekstrakcję lub połączenie tych procesów.

„Produkt polski” → produkt nieprzetworzony

*Art. 1 ustawy o zmianie ustawy o jhars
(wprowadzający art. 7b ust. 1)*

Produkcja podstawowa* tego produktu odbyła się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP); a w przypadku:

- **mięsa** – jeżeli zostało pozyskane ze zwierząt urodzonych na terytorium RP oraz, których chów i ubój odbyły się na terytorium RP
- **produktów pochodzenia zwierzęcego innych niż mięso (mleko, jaja)** – jeżeli zostały pozyskane ze zwierząt, których chów odbywa się na terytorium RP

*produkcja, uprawa lub hodowla produktów podstawowych, w tym zbiory, dojenie i hodowla zwierząt gospodarskich przed ubojem, a także łowiectwo i rybołówstwo oraz zbieranie runa leśnego - **rozporządzenie (WE) nr 178/2002**

„Produkt polski” → produkt przetworzony

*Art. 1 ustawy o zmianie ustawy o jhars
(wprowadzający art. 7b ust. 2)*

W etykietowaniu produktu przetworzonego, będzie można zawrzeć informację „Produkt polski” jeżeli:

- został **wyprodukowany** na **terytorium RP**
- **wszystkie jego składniki w postaci produktów nieprzetworzonych** spełniają warunki określone w ust. 1 (produkty nieprzetworzone) lub zostały wyprodukowane na **terytorium RP** wyłącznie ze składników spełniających wymagania określone w ust. 1 (produkty nieprzetworzone)

„Produkt polski” → produkt przetworzony

*Art. 1 ustawy o zmianie ustawy o jhars
(wprowadzający art. 7b ust. 2)*

Jeżeli do jego produkcji użyto innych składników:

- 1) łączna masa tych składników wynosi **nie więcej niż 25%** łącznej masy wszystkich składników w chwili ich użycia do wyprodukowania tego produktu, nie licząc masy wody użytej do jego produkcji, **oraz**
- 2) **nie można zastąpić tych składników** takimi samymi składnikami, które:
 - a) spełniają warunki określone w ust. 1 lub
 - b) zostały wyprodukowane na terytorium RP wyłącznie ze składników spełniających warunki określone w ust. 1

Stosowanie do przepisu 7b ust. 1 ustawy o jhars oznakowanie „**Produkt Polski**” dotyczy artykułu rolno-spożywczego pochodzącego z „produkcji podstawowej” inaczej („pierwotnej”), która odbyła się w Polsce

Produkcja podstawowa oznacza produkcję, uprawę lub hodowlę produktów podstawowych, w tym zbiory, dojenie, hodowlę zwierząt gospodarskich przed ubojem, łowiectwo i rybołówstwo, zbieranie runa leśnego.

Do produktów pierwotnych zalicza się zatem produkty: pochodzenia roślinnego, (zboża, owoce, warzywa) pochodzenia zwierzęcego (miód, surowe mleko, jaja itp.) rosnące w warunkach naturalnych

Intencją nowych przepisów było umożliwienie konsumentom przywiązujących wagę do kupowania produktów bazujących na surowcach krajowych łatwego wyboru takich produktów w obrocie

Podanie informacji „Produkt polski” ma charakter dobrowolny a odpowiedzialność w zakresie rzetelności prezentowanych konsumentowi informacji pozostawiono producentowi. Jeżeli producent nie ma pewności co do produkcji w Polsce zamienników składników pochodzących z zagranicy nie jest zobligowany do podawania informacji „Produkt polski”

Stosowanie określenia
„Produkt polski”

jest dobrowolne, jednakże wiąże się z konsekwencją przestrzegania przepisów określonych w ustawie

Jako element oznakowania podlega kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

DZIĘKUJE ZA UWAGĘ

WIJHARS w Bydgoszczy

ul. Hetmańska 28, 85-039 Bydgoszcz

www.ijhar-s.gov.pl

Tel.52 322 87 10, fax 52 322 47 26

e-mail: wibydgoszcz@ijhars.gov.pl

<http://www.bip.wijhars.bydgoszcz.pl/>